

“2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsili üzrə Dövlət Programı” təqəüdçülərinin tanınan “U” formulu layihəsinin budur: fəkin qonağı Böyük Britaniyanın Birmingham Universitetinin tələbəsi Məmməd Aşamirzəyevdir.

Layih? T?hsil Nazirliyi v? 1news.az informasiya agentliyi il? birg? h?yata ke?irilir.

MM?h?mm?d A?amirz?yev 1997-ci il iyulun 23-d? Bak? ??h?rind? anadan olub. Orta t?hsilini 2003-2014-cü ill?rd? Bak? Oksford M?kt?bind? al?b. Orta m?kt?bd? oxudu?u dövrd? ingilis dilind? s?rb?st dan????b? yazma?? bacaran, ??la qiyim?tl?rl?oxuyan Bak? m?kt?blisi attestat alma?a2 ay qalm?? beyn?lxalq proqram?sas?nda imtahan ver?r?k eyeyni vaxtda 3 xarici ali m?kt?bd? oxumaq hüququ qazan?b. Burax?l?imtahanlar?n??.?la qiyim?tl?rl?ver?r?k orta m?kt?bi q?z?l medalla bitir?n M?h?mm?d qiyim?t v? d?rsd?nk?nar nailiy?tl?rinin n?tic?sin? gör? Büyük Britaniyan?n Birmingham Universitetinin kimya müh?ndisliyi fakült?sin? daxil olub.

Haz?Haz?rda) "2007-2015-ci ill?rd?n Az?rbayc?n?ncl?rinin?xarici? ölk?l?rd?si t?hsili? üz?l? Dövl?t? Proqram?" c?rciv?sind? ad?c?kil?n universitetin II kurs t?l?b?sidir. Türk, rus, ingilis v? alman dill?rind? dan??r.

?ndi M?h?mm?d A?amirz?yevi öz dilind?n tan?yaq:

“?agirdd? elm? h?v?s m?hz ibtidai t?hsil dövründ? yaran?r”

“Ortam?kt?b ill?rind? Birl??mi? Mill?tl?r T??kilat?n?n Bak?, Harvard, Haaqaw? ?stanbul? ??h?rl?rind? t??kil columm? bir?cox beyn?lxalq model konfranslar?nda ölk? t?msilcisi, komit?s?dri v? ya t??kilatç? qismind? f?al i?tirak etmi??m. XI sinifd? oxuyark?n Amerika s?firliyind?n ?ld? etdiyim qrantla az?rbaycanl? t?l?b?l?r?n ?z?rd? tutulmu? “ModeBirl??mi? Mill?tl?r T??kilat? konfrans?na giri?” (National Model UN Conference) adl? trening keçir?r?k ill?rl? m?nims?diyim bilik v? t?crüb?mi bölü?mü?düm.

Orta m?kt?bd?büütün f?nl?r?eyni m?suliyy?tl?yana?araq h?n birind?n?yüks?k göst?ricil?rimin olmas?na çal??m??am. Lakin t?bi?t elml?ri v?riyaziyyat m?ni daha art?q c?lb edir v?dü?ündürürdü. ?lk mü?llim?rimin ?lb?tt?ki, h?h?birini xat?rlay?, mümkürn q?d?r?laq? saxlay?ram. Fikrimc? ?agirdd?elm? h?v?s m?hz ibtidai t?hsil dövründ? yaran?rv?bu h?v?sin yaranmas?nda mü?llim?rin roludan?lmazd?r. Dü?ünür?m?ki, mü?llim?rim m?nd?bu h?v?si oyatma?a nail olublar.

D?D?qiq elml?r?olan mara??m?m?nim?ixtisas?seçim?imd?mühüm rol oynay?bt?Art?q IX?sinifd?müh?ndis olaca??ma q?rar vermi?dim. Lakin hans?sah?üzr?ixtisasla?ma?a yön?lm?yimin h?m?m?nim,h?md?dövl?timizin xeyrin?olaca??n?mü?yy?nl?dirm?mi?dim. Sonda kimya müh?ndisliyini seçm?yim?ba?l?ca s?b?b?ölk?ba?ç?m?z?m istehsal sah?l?rinin inki?af?na dair olan planlar? v? bu sah?d?ki pe??kar kadr q?tl??? olub.

H H?d?fim? çatmaq üçün apar?c? üniversitel?rd? t?hsil alma?? v?pe??kar müt?x?ssis kimi haz?rlanma?? dü?dü?ünürdüm. Buna gör? d? xaricd?, ?ngilt?r?d? t?hsil almaq m?nim lap a?a?? sinifl?rd?n qar??ma qoydu?um m?qs?dl?rimd?n biri id. Bu m?qs?dimin yaranmas?n?n? sas s?b?bi t?hsil ald??m m?kt?bd? bunun için laz?mi h?r bir ??raitin yarat?lmış? olub. Valideyn?rim d? m?nim bu m?qs?dim? d?st?k ç?x?rd?lar. Büyük Britaniyan?n Birmingham Universitetin? müraci?t etm?kd? ilk köm?kliyi m?kt?bd?n ald?m, müraci?t tim müsb?t n?tic?l?ndi, dövl?tim v? ail?m m?n? maddi v? m?n?vi d?st?k oldular.

“Tıhsil İslahatları nın effektli olacağının inançram”

Dövlət Programına qəbul olunma?? məbarəd? x?b?ri almaq uzun illik arzular? m?nqerç? kl?ß?m?si dem?k idi. Ümidiñ özünü do?rulma an?n?n sevincini bu günl? ?n az? h?min gündü q?d?r ya?ay?ram. Z?nnimc?, elm? yat?r?lan s?rmay? h?bir c?h?td?n?n d?y?rl?n?tic? ver?n bir add?md? Bu program m?n v? m?nim kimi minl?rl? AzAz?rbaycan?g?ncin?xaricd? t?hsil alma arzular? n?n ba? tutmas?na s?b?b?l?ub?n?min?m?ki, m?hz bur program?n n?tic?si olaraq ölk?mizin h?r bir sah?d?ki inki?af? daha da sür?tl?n?c?k?

Sevindirici hald?r ki, Az?rbaycan?t?hsilind? çox müt?r?qqi d?yi?iklikl?r, ba? verm?kd?dir. Ölk?mizd? ged?n t?hsil it?hsil islahatlar?n?ni effektli? olaca?na inan?ram. Müt?r?qqi d?yi?iklikl?rd?n abiri olaraq bu aild?nd? ali t?dris mü?ssis?l?r?nd? haz?rl?q kurslar?n?n t?binqini misal göst?rm?k olar.

“Bu gün t?hsil ald???m sah?ni sevdiyimi dey? bil?r?m”

Böyük Britaniya inki?af etmi? t?hsil sistemin? malikdir. Burada orta t?hsil 12 illikdir. Son iki?ild? agirdin seçimini? ?sas?n onun ixtisasha?maq fikrind? oldu?uf?nl?r üzr? t?dris apar?l?r. Fikrimc?, bu yolla?agirdi? alit?hsil? daha haz?rl?ql? ba?lay?r. Kimya müh?ndisliyini özüm? ixtisas seç?nd? bunun asan olmayaca??n? bilirdim. Lakin ölk?mizd? b?bu sah?z?ür? kadr?lara daha çox ehtiyac oldu?unu?n?z?r?ald?m. Bu sah?d? d?rin? biliy?sahibi olmasam da, d?qiq elml?ri qavrama qabiliyy?tim? güv?ndim. Bu gün is? t?hsil ald???m sah?ni sevdiyimi dey? bil?r?m.

Onu Onu da qeyd edim ki, bu universitet kimya müh?ndisliyi üzr? Birl?mi? Krall?qda 3-cü yerd?dir. Kimya müh?ndisliyind? t?hsil alan bir t?l?b? kimi “Bioreaktorlar?n v?katalizatorlar?ni dizayn edilm?si”, “Kimya prosesind? enerji s?m?r?liliyinin art?r?mas?”, “stehsalat?n elektron idar?olunmas?” v?dig?r bir çox n?z?re elml?rl?tan? am. M?M?ni ?n çox b?l?ed?n, f?nn is? prosesin elektron idar?olunmas? f?nnidir. Burada biz verilmiş? prosesd? laz?mi faktorlar?n, misal üçün temperaturun, t?zyiqin, ax?n sür?tinin v? s. proses? olan t?sirini riyazi formulla?d?raraq onu el? programla?d?r?r?q ki, maraq dair?sind? olan faktorda mü?ahid?olunan xo?ag?lm?z (v? ya idar?olunmayan) d?yi?ikliyin ?ld? olunan m?hsula z?r?ri olmas?n.

D?rsl?rimd?n ?lav? vaxtlara g?ldikd?sis? dem?ksist?yir?m?ki, t?l?b? h?yat?m?n? ?sas hiss?sin? kitabxanada d?rsl?rim? v? ixtisasha?maqda oldu?um sah?y? aid ara?d?rmalar aparmaq t?kil?dir. D?rsd?nk?nar olaraq art?q 3 ildir ki, Birmingham Universitetinin Az?rbaycan c?miyy?tin? s?drlik etm?kl? yana??, h?m d? kimya müh?ndisliyi fakült?sinin t?l?b? nümay?nd?si v?zif?sini yerin? yetirir?m. Bu f?aliyy?t?r? günd?lik c?dv?limin tam olaraq dolmas?na kifay?t edir. Lakin zehni ?m?kl? yana??, idman?n üzg?çülük v? “jiu- jitsu” növl?ri il? d? müt?madi m???ul oluram. Semestr ?rzind? b?dii mütali?y? vaxt ay?rma?a ç?tinlik ç?ks?m d? t?til vaxtlar?nda bu m?nim ?sas m???uliyy?tim? çevrilir.

“T?l?b?l?rin professorlara öz adlar? il? müraci?t etm?si m?n? t??ccübülu g?lmi?di”

B? Birmingham Universitetind?n mü?llim-t?l?b? münasib?t?tam?f?rqlidir. T?l?b?l?rin mü?lliml?r?, professorlara, sad?c? öz adlar? il? müraci?t etm?si m?n? t??ccübülu g?lmi?di. ?lk bax??dan dü?ünmü?düm ki, burada t?l?b?-mü?llim münasib?t?i iki dost münasib?t?in? b?n?z?rd?r. Lakin sonralar bunun f?rqli oldu?unu, mü?lliml?rin t?l?b?l?rl? d?rsd?nk?nar heç bir ?laq?l?rinin olmad??n? gördüm. Burada bütün universitet üzr? ?sas imtahanlar yalnız?z yay semestrind? (y?ni may-iyun aylar?nda) ba? tutur.

??mtahan gedi?ind? heç bir innovativ vasit?l?rd?n istifad?olunmur. Amma??ffaf? ??n qorunmas?n?n t?min o?olunmas?m?qs?di il?n imtahan olunan t?l?b?l?rin cavab blanklar?n?n kim?m?xsusu?u/yoxlay?c?m?ü?llimd?n?jizli saxlan?l?r. ?l? ?rzind? is? qiym?t?ndirm? laboratoriya i?l?rin? dair apar?lm?? ara?d?rman?n n?tic?si v? haz?rlanm?? heshesabat üzr?m?yy?n?iledirir. Bir çox f?nn? üzr? 2 saat?q?l?m?haz?rla?saat?q?çal?ma il? tamamlan?ral?çal??ma saatlar?nda h?m mü?llim, h?md? “nümay?ç?” (assistant) doktorantlar mövzu üzr? olan suallar?m?z? cavabland?r?rv? qaran?q qalan m?qamlar? ayd?nla?d?r?rlar.

“3 ildir ki, fakült? t?l?b?l?rinin r??b?tini qazan?ram”

Qeyd edim ki, burada universitet dem?k olar ki, kiçik bir ??h?r kimidir. ?n büyük üstünlük?rd?n biri is? odur ki, burada f?rqli ölk?l?rd?n dünyaya f?rqli bax??lar?olant?l?b?l?rittan?maq imkan?var. T?hsil?yana??, t?l?b?l?rin öz f?rqli qabiliyy?t?l?rin? art?ra bilim?l?ri üçün ist?r t?l?b? ittifaq?nda, ist?rs? d? universitet departamentl?rind? “yar?m- tat” (b?z?n öd?ni?li) m???uliyy?t?l?r t?klif olunur. T?klif olunan yerl?r? f?al?t?l?b?l?r?namiz?dliyini ir?li sürüür, dig?rt?l?b?l?ris? namiz?dl?rin platformalar?na ?sas?n s?s verirl?r.

Misal olaraq özümün kimya müh?ndisliyi fakült?sinin t?l?b? nümay?nd?si seçilm?yimi göst?r? bil?r?m. Art?q 3 il?ildir ki, fakült? t?l?b?l?rinin r??b?tini qazan?ram v? onlar?n d?st?y?il?bu v?zif?y?layiq?görür?m T?hsil?ald???m universitetd? ciddi elmi t?dqiqatlara, ?sas?n doktoranturada t?hsil alan t?l?b?l?r? c?lb olunurlar. Bakalavr s?viyy?sind? is?is?layiqli t?l?b?n?n ist?yi ?sas?nd?yay t?tili dövründ? öd?ni?li assistantlik f?aliyy?t?imkanlar? yarad?l?r? Öt?neyay t?tilind? bu imkandan m?n d? yararlanm??am.

Ümumiyy?t?l?r? götürdükd? is?m Birmingham Universitetinin özünün elm-t?hsil mühiti bil?übütün?ümidi?rimi

do?ruldu?unu dey? bil?r?m. Ona gör?ki, burada t?hsil almaqla m?n öz sah?l?rind?m??hur olañ, birçox mükafatlar alm?? aliml?rin ?hat?sind? bilikl?r? yiy?l?nir?m. Nobel mükafat? laureatlar?n?n d?rsd?nk?nar mühazir?l?rind? i?tirak ed?r?k onlarla h?m söhb?t edir, h?m d? m?ni maraqland?ran suallar?m? onlara ünvanlay?ram. Burada elm v? sosial ??rait daha geni? t??kil edilib. Bir sözl?, ümidl?rimin do?rulmu? oldu?unu t?sdiql?y? bil?r?m.

“Birl??mi? Krall??n parlamenti il? birg? t?dbir t??kil etdim”

M?n M?ny buraya k?ldikd?ne sonrai Böyük Britaniyada f?aliyy?t? göst?r?n? “Anglo-Az?rbaycan”Av?op? Az?rbaycan”nc?miyy?tl?ri il?aq?laq? yaratd?m v? onlar?n bir?ra t?dbir?rind? i?tirak ed?r?k ölk?miz?buradak? diasporam?zdan olan d?st?yin bir hiss?si olma?a çal???ram. Burada h?mv?t?nl?rimizin, t?l?b?l?rin t??kilatlanmas? v? geni?geni?f?aliyy?ti? üçün bütün laz?mlar? add?mlar at?l?r?n? Birmingem Universitetinin t?l?b? qittifaq?ndar Az?rbaycan c?miyy?tinin olmad???n? bildikd? qar??ma qoydu?um yeni m?qs?dl?rd?n bel? bir t??kilat? t?sis etm?k olmu?du. Bel? d? etdim. Art?q ikinci ildir ki, s?drlik etdiyim bu c?miyy?tin f?aliyy?tinin geni?l?nm?sin? çal???ram.

Qe Qeydi edim ki, Birl??mi? Krall??n parlamenti il? ilk birg?t?dbir t??kil etdim. Bildiyim q?d?r, o vaxta kimi universitetimizd? h?l? heç bir t?l?b?c?miyy?tl? Britaniya parlamenti aras?nda t?dbir t??kil olunmam??d?. T?r?fiimd?n ölk?mizin?n böyük t?bli?in? is? h?r?lin sentyabr ay?nda universitet n?zdind?ki c?miyy?tl?rin s?rgisind? Az?rbaycan c?miyy?tini t?msil etm?kl? nail oluram. Burada 250-d?n çox c?miyy?tl?r aras?nda 35000-d?n çox t?l?b?nin ziyan?t etdiyi/s?rgid? v?t?nimin t?bli?in? nail olmaq m?ni qürurland?r?r.

Sonda g?l?c?k planlar?mla ba?l? qeyd etm?k ist?yir?m ki, haz?rda qar??mda duran m?qs?dl?rin ?n ?sas? ali t?hsilimi u?urla ba?a vurmaq, elmi v? t?crübi f?aliyy?tini davam etdir?r?k dövl?tim?, xalq?ma, c?miyy?t? daha çox xeyir verm?kdir”.